

Knihu *Sny paměti* představili v Praze syn a vnuk autorky

11.11.2025 - Petr Mach | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Ústav pro studium totalitních režimů v koedici s nakladatelstvím Torst vydal knihu přední ruské lingvistky a disidentky, organizátorky demonstrace proti okupaci Československa na Rudém náměstí v srpnu 1968, Larisy Bogorazové. Kniha *Sny paměti* představuje koláž nedokončených vzpomínek a dalších textů, které z její pozůstalosti pro ukrajinské vydání vybral Jevgenij Zacharov. Zachycují rodinné kořeny, třicátá léta v Charkově viděná dětskýma očima i následné studentské roky. Jsou svědectvím o sovětské každodennosti, formování disentu, osudech autorčiných spoluvězeňkyň i boji za propuštění politických vězňů.

Titul v Knihovně Václava Havla včera představili Alexandr Daniel, syn Larisy Bogorazové, Josif Marčenko, vnuk Bogorazové a překladatelka Michaela Stoilova spolu s dramaturgem knihovny Jáchymem Topolem. Během představení se vzpomenulo také na významného disidenta Anatolije Marčenka. Zároveň zazněla zajímavá hyperbola k situaci v současném Rusku, v kterém jsou nyní na tisíce politických vězňů odsouzených k drakonickým trestům, ale na rozdíl od dob 70. a 80. let minulého století je nikdo nezná a zůstávají anonymní, tedy i bez jakékoli podpory. Alexandr Daniel na závěr připomněl citát jiného významného sovětského disidenta, Vladimira Bukovského: *„Pokud by v Sovětském svazu byl jen jeden jediný politický vězeň, je to o jednoho více, než by mělo být.“* České vydání *Snů paměti* doplňují komentáře přibližující dobový kontext, sovětské reálie a mnoho osobností sovětského disentu. Knihu doprovázejí fotografie z rodinného archivu i pražských návštěv Larisy Bogoraz.

Larisa Bogorazová (1929–2004) byla přední ruská filoložka, disidentka a ochránkyně lidských práv, která se odvážně postavila proti sovětskému režimu. Proslavila se zejména účastí na demonstraci proti okupaci Československa, která proběhla 25. srpna 1968 na Rudém náměstí v Moskvě. Spolu s dalšími sedmi lidmi držela transparent s heslem: *„Za vaši i naši svobodu!“*. Za tento čin byla zatčena a odsouzena k čtyřem letům vyhnanství na Sibiři. Po návratu pokračovala v obraně lidských práv, pomáhala pronásledovaným intelektuálům a spolupracovala s Andrejem Sacharovem. Po roce 1991 se nadále angažovala ve veřejném dění, působila v moskevské Helsinské skupině a patřila k symbolům občanské statečnosti a svobody slova. Zemřela v roce 2004 v Moskvě. Její jméno dodnes připomíná morální odvahu jednotlivce postavit se totalitní moci.

AUTOR: PETR MACH

FOTO: ÚSTR / PETR MACH

<https://www.ustrcr.cz/knihu-sny-pameti-predstavili-v-praze-syn-a-vnuk-autorky>